

Estètica de la música I

Codi: 100636

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Josep Maria Gregori Cifre

Correu electrònic: josepmaria.gregori@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

L'assignatura proposa fer conèixer a l'estudiant les fonts del pensament musical des de l'Antiguitat Clàssica fins a l'Edat Mitjana, bo i oferint-li les eines metodològiques necessàries per a fer-ne una aproximació cognitiva amable i respectuosa amb la naturalesa de les fonts i el seu context filosòfic.

1.- Objectius

- Reflexionar sobre l'origen de la música, la seva necessitat i les seves funcions
- Reflexionar sobre el fenomen universal de la inspiració
- Conèixer els relats mitològics fonamentals relacionats amb la música
- Accedir als paràmetres del pensament simbòlic i mitològic propi de les fonts de l'Antiguitat
- Conèixer fonts fonamentals de filòsofs i tractadistes dels móns antic i medieval

Competències

- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer els corrents del pensament, en totes les seves dimensions, en relació amb la música.

Resultats d'aprenentatge

1. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
2. Comunicar per escrit, amb correcció, precisió i claredat argumentals i terminològiques, els coneixements adquirits, tant en l'àmbit de l'especialització com de la divulgació musicals.
3. Desenvolupar habilitats per a la transferència de la formació musicològica a l'àmbit de la divulgació i la informació musicals.
4. Desenvolupar la capacitat crítica per interpretar textos musicals de naturalesa estètica.
5. Estructurar les idees tenint en compte les diferents parts d'un text acadèmic
6. Fer prediccions i inferències sobre el contingut d'un text.
7. Fer prediccions i inferències sobre l'adscripció del contingut del text a un determinat corrent estètic.
8. Identificar els errors normatius, estilístics o argumentatius d'un text.
9. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
10. Integrar els coneixements adquirits en l'elaboració de textos sintètics i expositius adequats a l'àmbit comunicatiu acadèmic i d'especialització.
11. Organitzar el contingut d'un text d'estètica de la música, identificant-ne les idees principals i secundàries.
12. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
13. Relacionar la creació i la recepció musicals amb els fonaments estètics i literaris de cada època.
14. Utilitzar estratègies que ajudin a planificar i a desenvolupar les idees i a resumir i avaluar el text escrit.
15. Valorar l'evolució de l'estètica de la música des d'una perspectiva diacrònica.

Continguts

1. L'origen de la música, necessitat màgica o funció estètica?
2. Música i *poiesis*: aproximacions al fenomen de la inspiració.
3. La música i el sagrat: inspiració, revelació i valor ontològic de la música.
4. Música i mite en la tradició grega. El do de les Muses.
5. La música en l'*Odíssea*. El cant de les Sirenes.
6. El mite d'Orfeu en el Món Antic i la seva relectura en el context de l'Humanisme.
7. El Pitagorisme i l'Harmonia de les Esferes.
8. La música en el pensament de Plató i Aristòtil.
9. El pensament musical durant el període hel·lenístic i la cultura romana.
10. La música en el pensament cristià de Climent d'Alexandria a Isidor de Sevilla.

Metodologia

- 1.- El rol del professor en aquesta assignatura consisteix a acompanyar l'estudiant en els ítems del temari, suscitant el debat acadèmic --sovint a l'entorn de les relacions entre música, filosofia i pensament simbòlic- i

orientant les seves lectures -oferint bibliografia específica- sobre els continguts del temari. Es tracta d'una assignatura que, gràcies a la transversalitat del seus temes, permet d'obrir la identificació de concordances entre conceptes que si bé es poden trobar allunyats en la cronologia, mantenen un fil de contacte pel que fa al missatge del seu discurs. El repte del professor consisteix a conduir l'estudiant vers el conreu de la inducció com una altra eina d'accés al coneixement, suscitant l'ús d'un pensament de perfil analògic, cercant de traspasar la linealitat del corrent deductiu i racional. Es tracta d'assolir una aproximació al pensament mitològic a partir de l'immersió en els seus propis paràmetres.

2.- Es tracta d'una assignatura amb una important presència de continguts teòrics, per la qual cosa el temps docent es distribueix en dues parts, a fi de combinar per una banda l'exposició tipus magistral dels continguts fonamentals (70'), seguida d'una part dedicada a promoure un diàleg reflexiu i participatiu dels estudiants sobre el tema esposat a classe (20').

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició dels ítems 1 a 10 del temari	39	1,56	1, 2, 4, 5, 7, 11, 13, 14, 15
Tutorització	28	1,12	
Tipus: Supervisades			
Treball de comentari de textos	18	0,72	1, 2, 3, 5
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	25	1	4, 5, 6, 10, 11
Lectura de la bibliografia	25	1	3, 4, 6, 10, 11, 15
Lectura de textos breus proposats a classe	10	0,4	1, 4, 6, 8

Avaluació

Procediments d'avaluació:

- 1.- Assistència presencial a les classes, controlada pel professor. Pes en la qualificació: 10%
- 2.- Primera avaluació: prova escrita. Temes 1 a 3. Pes en la qualificació: 30%
- 3.- Segona avaluació: prova escrita. Temes 4 a 6. Pes en la qualificació: 30%
- 4.- Tercera avaluació: prova escrita. Temes 7 a 10. Pes en la qualificació: 30%

Dates d'avaluació:

- 1.- Primera prova: 9/10/23. Revisió: 16/10/23
- 2.- Segona prova: 20/11/23. Revisió: 27/11/23

3.- Tercera prova: 10/01/24 Revisió: 17/01/24

Procediment de recuperació:

Podran participar en el el procés de recuperació els estudiants que hagin superat una o dues de les tres avaluacions de l'assignatura amb una qualificació mitjan de 3,5.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seuabast.

Avaluació única:

Evidència 1: Temes 1 a 3. Pes en el contingut de l'assignatura: 30%

Evidència 2: Temes 4 a 6. Pes en el contingut de l'assignatura: 30%

Evidència 3: Temes 7 a 10. Pes en el contingut de l'assignatura: 30%

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1.- Tres avaluacions continuades. 2.- Assistència presencial / virtual	1.-90%. 2.-10%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

ABELL, Arthur M. *Música i Inspiració. Converses amb Brahms, Strauss, Puccini, Humperdinck, Bruch i Grieg*. Barcelona: Fragmenta, 2020.

ANDRÉS, Ramón. *El mundo en el oído. El nacimiento de la música en la cultura*. Barcelona: Acantilado, 2008.

ANDRÉS, Ramón. *Diccionario de música, mitología, magia y religión*. Barcelona: Acantilado, 2012.

ANDRÉS, Ramón. *Filosofía y consuelo de la música*. Barcelona: Acantilado, 2020.

AA. VV. *Musique & Antiquité. Actes du colloque d'Aimiens*. Paris: Les belles lettres, 2006.

AA. VV. *Musique, sacré et profane*. Paris: Cité de la musique, 2007.

AA.VV. *La música en el Món Antic i el món antic de la música*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2014.

BARAN, K. «Seeing the Divine through Music in Hinduism and Early Christianity», *Humanity and Society*, 17 (1993), 4, p. 467-487.

BARKER, A. *Greek Musical Writings*. Cambridge: Univ. Press, 1984, 2 vols.

BAYLE, L (Ed), *Musique, sacré et profane*. Paris: Cité de la Musique, 2007.

- BEAUFILS, M. *Musique du son. Musique du verbe*. Paris: Klincksieck, 1994.
- BEGBIE, Jeremy S. *Theology, Music and Time*. Cambridge, 2005.
- BÉLIS, Annie. *Aristoxène de Tarente et Aristote: le Traité d'harmonique*. Paris: Klincksieck, 1986.
- BENSON, Dave. *Music: A Mathematical Offering*. Cambridge, 2013.
- BRUMANA, B - CILIBERTIT, G. *La musica e il sacro*. Firenze: Olschki, 1997.
- BURKERT, Walter. *De Homero a los Magos. La tradición oral en la cultura griega*. Barcelona: Acantilado, 2002.
- DALHAUS, C. *Estética de la música*. Berlin: Reichenberger, 1996.
- DALHAUS, C. - EGGBRECHT, H. E. *¿Qué es la música?*. Barcelona: Acantilado, 2012.
- DURING, J. *Musique et extase. L'audition mystique dans la tradition soufie*. Paris: Albin Michel, 1988.
- DURING, J. «L'autre oreille: le pouvoir mystique de la musique au Moyen-Orient», *Cahiers de musiques traditionnelles*, 3 (1990), p. 57-78.
- FLORENSKI, Pavel. *El iconostasio. Una teoría de la estética*. Salamanca: Sígueme, 2016.
- FOLEY, E. *Ritual Music. Studies in Liturgical Musicology*. Beltsville: Pastoral Press, 1995.
- FUBINI, E. *La musica nella tradizione ebraica*. Torino: Einaudi, 1994.
- FUBINI, E. *La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX*. Madrid: Alianza, 1988.- AM, 31.
- FUBINI, E. *Música y estética en la época medieval*. Pamplona: Eunsa, 2007.
- GAMBERINI, L. *La parola e la musica nell'antichità*. Firenze: Olschky, 1962.
- GARCÍA GUAL, Carlos. *Sirenas. Seducciones y metamorfosis*. Madrid: Turner, 2014.
- GARCÍA GUAL, Carlos. *El mito de Orfeo*. Madrid: Turner, 2015.
- GEROLD, T. *Les pères de l'église et la musique*. Genève: Minkoff, reed. 1973.
- GODWIN, J. *Armonia de las esferas*. Vilaür: Aatlanta, 2009.
- GREGORI, J.M., *Mvsica Cælestis. Reflexions sobre Música i Símbol*. Tarragona: Univ. Rovira i Virgili-Arola editors, 2012.
- GREGORI, J.M., «Maurice Ravel's Bolero: a mystical dance hidden beneath a sensual ballet. An approach to it's symbolic meanings», in *Revista Musical Catalana*, XIV (2021), p. 239-258.
- HAÍK VANTOURA, S. *La musique de la Bible révélée*. Paris: Dessain et Tolra, 1978.
- HARVEY, J. *Música e inspiración*. Barcelona: Global Rhythm Press, 2008.
- HERNÁNDEZ DE LA FUENTE, David. *Vidas de Pitágoras*. Vilaür: Atalanta, 2014.
- HOCHSCHILD, Paige E. *Memory in Augustine's Theological Anthropology*. Oxford, 2012. On-line.
- HOOGHVORST, E d'. *El Fil de Penélope*. Barcelona: Claret, 1999.
- JANAWAY, Christopher. *Images of Excellence: Plato's Critique of the Arts*. Oxford, 2013. On-line.
- JUSLIN, Patrik N. *Musical Emotions Explained: Unlocking the Secrets of Musical Affect*. Oxford, 2019. On-line.

- KELKEL, M. *Musiques des mondes*. Paris: J. Vrin, 1988.
- KÜNG, H. *Música y religión*. Madrid: Trotta, 2008.
- LALOY, L. *Aristoxène de Tarente et la musique de l'Antiquité*. Genève: Minkoff Reprint, 1973.
- LANG, P. H. *Reflexiones sobre la música*. Madrid: Debate-pensamiento, 1998.
- LEON TELLO, F.J. *Estudios de historia de la teoría musical*. Madrid: CSIC, 1962.
- LEVIN, Flora R. *Greek Reflections on the Nature of Music*. Cambridge, 2009.
- LOHMANN, J. *Mousiké et logos*. Mauvezin: TER, 1989.
- McKINNON, J. *Music in Early Christian Literature*. Cambridge: Univ. Press, 1987.
- McLEISH, Tom. *The Poetry and Music of Science: Comparing Creativity in Science and Art*. Oxford, 2019. On-line.
- MIRIMONDE, Albert P. de. *Astrologie et Musique*. Genève: Minkoff, 1977.
- MORLEY, Iain. *The Prehistory of Music. Human Evolution, Archaeology, and the Origins of Musicality*. Oxford, 2018.
- MOTSOPOULOS, E. *La musique dans l'oeuvre de Platon*. Paris: Puf, 1959.
- MOSHE IDEL, «Musique et Kabbale Prophétique», a *L'expérience mystique d'Abraham Abulafia*. Paris: Du Cerf, Patrimoines Judaïsme, 1989, p. 61-77.
- MURRAY, Penelope and WILSON, Peter (eds.). *Music and the Muses: The Culture of Mousike in the Classical Athenian City*. Oxford, 2010. On-line.
- NARANJO, Claudio. *La música interior. Hacia una hermenéutica de la expresión sonora*. Barcelona: La Llave, 2015.
- OTTO, Walter F. *Las Musas*. Madrid: Siruela, 2005.
- PARTRIDGE, Christopher. *The Lyre of Orpheus: Popular Music, the Sacred and the Profane*. Oxford, 2014. On-line.
- PIQUÉ I COLLADO, Jordi-Agustí. *Teologia i Música: propostes per a un diàleg*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006.
- PISTONE, D.; BRUNEL, P. (Ed.) *Musiques d'Orphée*. Paris: Puf, 1999.
- REZNIKOFF, Igor. «La vision unitaire des arts, de la musique et du monde dans l'Antiquité et les traditions de l'art sacré», *Analyse Musicale*, 5 (1986).
- REZNIKOFF, Igor et DAUVOIS, Michel, «La dimension sonore des grottes ornées», *Bulletin de la Société Préhistorique Française*, 85/8 (1988).
- ROWELL, Lewis. *Introducción a la filosofía de la música*. Barcelona: Gedisa, 1987.
- SAVAGE, Roger W. H. *Music, Time, and Its Other. Aesthetic Reflections on Finitude, Temporality, and Alterity*. New York: Routledge, 2018. On-line.
- SHILOAH, Amnon. *Les traditions musicales juives*. Paris: Maisonneuve & Larose, 1995.
- SHILOAH, Amnon. *The Theory of Music in Arabic Writings*. Munich: Rism, 1979.

SCHNEIDER, M. *El origen musical de los animales-símbolos en la mitología y la escultura antiguas*. Madrid. Siruela, 1998.

STORR, Anthony. *La música y la mente*. Barcelona: Paidós, 2002.

TRÍAS, Eugenio. *La imaginación sonora. Argumentos musicales* Barcelona: Gutemberg, 2010.

TRÍAS, Eugenio. *El canto de las sirenas. Argumentos musicales*. Barcelona: Gutemberg, 2007.

TUR MAYANS, P. *Reflexiones sobre educación musical. Historia del pensamiento filosófico musical*. Barcelona: UB, 1992.

VAN MASS, Sander. *The Reinvention of Religious Music: Olivier Messiaen's Breakthrough toward the beyond*. New York: Fordham University Press, 2009. On-line 2011.

WALLACE, Robert W. *Reconstructing Damon: Music, Wisdom Teaching, and Politics in Perikle's Athens*. Oxford, 2015. On-line.

WERNER, E; SONNE, I. "The philosophy and theory of music in judeo-arabic literature", *Hebrew Union College Annual*, 16 (1941), p. 251-319; 17 (1942-1943), p.511-572.

WILBER, Ken. *Eye to Eye. The Quest for the New Paradigm*. Boston: Shambala, 2001.- trad. castellana *Los tres ojos del conocimiento. La búsqueda de un nuevo paradigma*. Barcelona: Kairós, 1991.

Programari

Sense aplicació informàtica específica